

„Když zavřeš oči, na ničem dalším už nesejde,“ říkával mu děda, který míval zavřené oči po celou dlouhou cestu mezi domovem a prací.

Po celou cestu mezi Jersey a Newarkem, každý den v roce kromě Vánoc.

„Když máš zavřené oči, cítíš, že jsi ještě naživu.“

Napoleon na ta slova nikdy nezapomněl a v poslední době oči zavírá čím dál častěji.

Bušení na dveře. Podruhé. Potřetí. Rychlé, nervózní údery, ze kterých jde úzkost.

„Nape... už je čas. Jsi připravený?“ slyší Tomův mladý hlas. Tomovi je dvacet, studuje ekonomii a pracuje jako asistent produkce, aby měl na zaplacení nájmu.

„Nape, jsi tam?“ naléhá mladík.

Nape? pomyslí si Napoleon. Co si to dovoluje, říkat mi Nape? Napoleon, tohle jméno má přece zvuk. Když se vysloví...

Další zabušení na dveře.

„Nape? Jsi v pořádku?“

Napoleon si povzdychne a pomalu otvírá oči: před sebou vidí v zrcadle svůj obraz. Je mu devětačtyřicet a má pohled člověka, který dohlédne pod povrch věcí, ale je unavený je zkoumat. Tvář mu rámuje tří denní strniště, vlasy, které si už

nějakou dobu nestříhá, mu lezou přes uši. Série fotografií pořizovaných rok co rok by zachytila pozvolně postupující stárnutí, které nezanechává hluboké stopy, zato však s sebou nese jednu zásadní a tíživou ztrátu: úsměv. Už po něm není ani památky. V zrcadle se odráží melancholický portrét rezignovaného muže, který čeká, až se otevrou dveře a on tuhle absenci vnitřního světla zamaskuje návalem energie.

„Nape, nějaký problém?“ Tomův hlas teď zní ostřeji.

„Jsem naživu,“ odpovídá Napoleon bez náznaku ironie.

„Tak až budeš chtít. Už na tebe čekají.“ Tom se vzdaluje, jeho kroky se mísí s hlukem chodby.

Napoleon vstává, má šedý oblek a pod ním tričko s potiskem ezoterického „květu života“. Urovná si límec od saka, poněkud váhavě uhladí vlasy, nasadí dioptrické brýle a vyjde ze šatny.

Chodba je úzká a dlouhá, zdá se být bez konce. Neóny se chvějí stejně tak, jako se mu chvějí nohy, poslední úsek na něj působí vždycky stejně, ale toho si nikdo nikdy nevšiml. Míjí řadu lidí, každý z nich mu potřebuje cosi říct, každý si myslí, že na jeho slovech závisí průběh večera. Napoleon nikomu nepřikývne, nikomu neodpoví. Jediné, co ho napadá, je, že ti tři lidé, kteří ho oslovili jako poslední, s ním pracují už nějaký čas, a on si nevzpomene, jak se jmenují. Pokouší se o to, ale zdá se mu, jako by se mu v hlavě vytvořila vzduchová bublina.

Zahne za poslední roh, roh, který ho dělí od zákulisí.

Hlučení sálu ho vytrhne ze zahloubání.

Jakási žena mu podává několik listů papíru a říká mu cosi, čemu nerozumí. Další žena ve středních letech mu začne kartáčovat oblek, holohlavý muž mu na sako připíná mikrofon.

Slova se vrství přes sebe, přestává jim rozumět.

Napoleon zavírá oči. *Jsem živý.*

Náhle se z reproduktoru rozlehne hlas a přehluší lomoz v sále. Žádá o pozornost, ohlašuje důvod, proč se tu dnes sešli.

Potlesk.

Jsem živý, pomyslí si znovu Napoleon, nehybný, s očima stále zavřenýma.

„No tak, Nape,“ říká Tom.

Napoleon se na něj dívá.

„Už je čas.“ Mladík má na rtech upřímný úsměv.

Střetnou se pohledem. V Tomových očích je očekávání ujišťujícího gesta, „všechno o. k.“. V Napoleonových očích není nic.

Pokaždé, než vstoupí na jeviště, si Napoleon vzpomene na *Mrtvý muž přichází*. Nemá to s tím nic společného, za oponou ho nečeká žádná smrtící injekce, jen aplaudující obecnost, ale jemu stejně vždycky vyvstane na mysli obraz Seana Penna krácejícího vstříc svému konci.

Potlesk se jako vlna přelévá z předních řad do zadních a na Napoleonově tváři se mihne lehký záblesk úsměvu; je stěží zachytitelný, ale stačí, aby se Tom uklidnil.

„Jsem živý,“ řekne Napoleon podruhé, sám zaražený, že ta slova pronesl nahlas.

Tom celý září: „Jsi živý, Nape... my to víme. Teď to musíš předvést taky jim.“ Obejme ho, přitiskne si ho k sobě, jako by to byl ztracený otec. Napoleon Tomovi nesměle položí ruce na ramena. Vedle něj žena s kartáčem, ti tři bezejmenní a další lidé, které Napoleon nedokáže identifikovat. V tomto okamžiku jsou to jen tváře, které ho mají nasměrovat na scénu.

První tóny „We Will Rock You“ od Queenů ho definitivně probouzejí ze strnulosti, jako když Frankenstein dostane do těla elektrickou ránu. Smysly má teď vyšponované jako v nej-

lepších momentech své dlouhé kariéry, kariéry „motivátora“ Napoleona McBridea. Muže, který je schopen dát tvému životu nový směr. Dnes večer sem kvůli němu přišla spousta lidí, kteří ve Velkém jablku něco znamenají. Ví to a nesmí je zklamat.

Napoleon si prohlíží tváře svých spolupracovníků, jednu po druhé. Zhluboka se nadechne. Pak vejde.

Jeviště je jeho.

Minskoff Theatre je nacpané k prasknutí: Napoleon přejíždí pohledem parter divadla, pak balkón. Sedadla jsou tu potažená rudým sametem, viděl je za poslední léta tisíckrát. Dnes ale není rudý samet nikde vidět.

Tisíc pět set devadesát sedm, opakuje si.

Všech tisíc pět set devadesát sedm míst je obsazených. To se ještě nikdy nestalo. Je to jako s pasažéry v letadle: vždycky některý na poslední chvíli zruší let. A kdykoli spadne letadlo, vždycky někdo chybí. Ten, kdo zůstal doma a zachránil si tak život. To se těm, kteří dnes večer nemohli přijít, asi nepodaří. Přišli sem ti, kdo se chtějí zachránit, a Napoleon je jeden z mála, kdo je schopen jim záchranu přinést.

Obecenstvo je na nohou, tančí na místě v rytmu písňe Freddieho Mercuryho a potleskem doprovází příchod své superstar.

Napoleon se zmocňuje jeviště, přechází z jedné strany na druhou, energicky tleská, dívá se lidem zpřímá do očí, nedbaje na světla, která ho oslepují. Za ním dva obrovské plakáty s jeho usměvavým obličejem: pět na deset, padesát metrů čtverečních. Jeden jako druhý. Nahoře slogan, jeho vlastní motto: „*Ride your life*“, osedlej si svůj život.

Už tu není ani stopy po Napoleonovi, jakým byl ještě před malou chvílí, po tom pomačkaném muži pozorujícím v zrcadle svůj nepřitažlivý obraz. Napoleon teď připomíná svého jmenovce, vojevůdce schopného řídit vojsko a ve zběsilé bitvě, do níž se vrhlo, je uchránit před zkázou. Zkušený stratég života, tak zkušený, že lidé zaplatili pěkných šest set dolarů za lístek v přízemí a čtyři sta padesát na balkóně jen proto, aby mohli být při tom.

Hudba doznívá, nastává chvíle, aby těm lidem změnil život.

„Jste připraveni?“ Napoleonův hlas je silný, nesmlouvavý.

Dav odpovídá sborem ano. Energie v ryzím skupenství.

„Neslyším vás.“

Jejich „ano“ otřese zdmi. Napoleonovi to připomene, jak projíždějící vlak otřásal dědečkovým domem: Bydlel nedaleko železniční trati a zasklená skříňka se každou chvílí rozezněla cinkotem tabulek. Vždycky to vypadalo, že se už už musí rozskočit, ale vydržela. Prarodiče jsou léta po smrti, skříňku má ve svém bytě a často se přistihne, jak se na ni dívá s nostalgií smíšenou s vděčností, v naději, že kolem něco projede a skříňka se znovu rozechvěje. Ale od té doby, co bydlí ve třiadvacátém patře elegantního kondominia v Upper East Side, už jeho život nerozechvívá nic.

„Tak do toho, začínáme!“ křičí v deliriu na dav před sebou, který povykuje a nepřestává tleskat. Napoleon dál přechází sem a tam po pódiu, využívá veškerý životní prostor, aby si prostudoval obecenstvo, všech těch tisíc pět set devadesát sedm duší posedlých démony, duší hledajících štěstí, které by si odnesly s sebou, a přesvědčených, že tohle je jejich velká příležitost.

Tak to má být.

„Vítám vás na jednadvacátém setkání *Ride Your Life!*“

Dav vybuchuje nadšením. Napoleon se dramaticky odmlčí, potom s náležitým efektem pronese další větu.

„Dnes večer dostanete nakládačku!“

Další pauza. Hlasy z hlediště slábnou, Napoleonův pohled přejíždí po tvářích diváků, jednu po druhé; chce slyšet každého zvlášť. Každý musí věřit, že on je ten vyvolený, protože každý potřebuje být zachráněn. A Napoleon to ví.

„Ano. Dostanete nakládačku. Nečekejte fair play. Vyhmátnu vaše slabá místa. Pohraju si s vaší úzkostí. Zaženu vás do kouta. A víte proč?“

Další pauza.

Rozlehlým sálem stoupá a klesá ozvěna posledních slov. Zdá se, jako by mu všichni viseli na rtech, čekají zjevení. Ještě před chvílí tu sálala energie, teď vládne hypnotizující klid.

Napoleonův pohled klouže po obecenstvu, pomalu, pátravě, jako by těm lidem chtěl proniknout až do útrob.

Napoleon tiší hlas, šeptá. „Víte proč?“

Dlouhé zaváhání. Přichází odhalení: „Protože jste silní. Protože jste silnější, než myslíte.“

Sestoupí postranními schůdky z jeviště do parteru a kráčí prostřední uličkou mezi sedadly; je mezi nimi. Kdosi natáhne ruku, aby se ho dotkl, jako se to dělá rockovým hvězdám. Napoleon se často ptá sám sebe: „Proč tohle všechno?“ Odpověď, ke které došel a které věří, zní: „Protože já je dokážu zachránit.“

Proto teď zvyšuje dávku: „Až odsud půjdete, budete si říkat: Zvládnou to!“

Aplaus.

„Nebudu vám tvrdit, že tam venku je všechno v pořádku. Řeknu vám, že tam venku je to hnus a spousta problémů, ale

my je vyřešíme. Společně. Tady. Dnes večer. Protože váš život stojí za to, abyste ho žili.“

Obrátí se k čelní stěně: mezi dvěma velkými billboardy tam visí obří plátno. Světlo pohasne a na plátně se objeví název motivačního semináře: *Ride Your Life*.

Napoleon na něj ukáže a potom rozpřáhne paže.

„Protože vy musíte řídit-svůj-život!“ Poslední slova skanduje tak, aby se vtiskla do uší i myslí jeho posluchačů.

Vyběhne zpátky na scénu, obrátí se k hledišti a zakřičí: „Chcete to?“ Jejich „chceme“ zaburácí sálem jako vlak, který ho bere s sebou.

Usměje se a opakuje: „Chcete to?“ Sborový souhlas, jiný vlak, cinkot skel ve dvířkách skřínky.

„Kdo z vás mi dá šanci?“

Výraz davu je jednotný, všichni do jednoho reagují stejně: jejich tváře vyjadřují zmatek.

„Kdo z vás mi věří?“

Vida, tohle je ta cesta, po které by se měli vydat: do davu se vkrádá pochybnost.

„Jen do toho! No tak! Kdo z vás mi věří?“

Zvedá se jedna ruka, váhavě, pak druhá a ještě jedna. Během několika málo vteřin jich jsou desítky.

Napoleon znovu sestoupí z jeviště a zastaví se před jedním mladíkem: bude mu kolem pětadvaceti, ve tváři nesmělý výraz člověka, který se nikdy nikomu se svým trápením nesvěřil a teď se stydí, že se ocitl ve středu pozornosti. Ale udělat to musí, je to jeho poslední naděje, jako pro mnoho jiných.

Mladík se začervenal, Napoleon se na něj usměje.

„Jak se jmenuješ?“

„Mark,“ odpoví nejistým hlasem.